

ÉS URGENT CANVIAR DE MODEL

MINISTERI DE RELACIONS EXTERIORS

La Paz, Bolívia

Com a conseqüència de la cultura de dominació de la natura, la nostra Mare Terra, la nostra Pachamama, està malalta, ferida de mort. El planeta s'està rescalfant i el clima està canviant. L'augment exponencial de l'escalfament global està provocant canvis extraordinaris en el clima. Els trastorns del fenomen del *Niño* i la *Niña*, sequeres, inundacions, onades de calor, huracans i tornados cada vegada sovintegen més i són més forts. Es presenten condicions climàtiques extremes que no hem vist mai abans, augmentant les pluges en algunes regions i causant severes sequeres en d'altres, tenint efectes negatius en l'agricultura, la silvicultura i la pesca a totes les regions. Les inundacions a l'orient de Bolívia els darrers anys són un resultat directe d'aquest fenomen.

Estem vivint un canvi climàtic sense precedents causat directa i únicament per l'ésser humà. Hi ha proves aclaparadores que l'activitat humana és la principal responsable de l'escalfament observat des de 1950, particularment pels patrons de consum de la "civilització" occidental des de l'època industrial. S'estima que l'any 1751 les emissions de CO₂ provinents de cremar combustibles fòssils eren de tres milions de tones. L'any 2006, se'n van emetre a l'atmosfera 8.379 milions de tones.

La concentració a l'atmosfera de gasos que provoquen l'efecte hivernacle ha augmentat substancialment des del començament de la revolució industrial (un 37% en 200 anys). La concentració preindustrial era de 280 ppm (parts per milió) mentre que el 2008 va ser de 390 ppm, i si no deixem d'emetre aquests gasos, ens encaminem a les 600 durant aquest segle XXI, mentre en el darrer milió d'anys, fins al 1960, la concentració de CO₂ a l'atmosfera no va superar mai les 310 ppm. Les 600 ppm no s'han assolit en el planeta des de fa 18 milions d'anys, mentre que la variació de CO₂ no ha superat aproximadament el 10% en el planeta durant els darrers 10.000 anys.

Si passem d'un increment de 2° C sobre la temperatura mitjana preindustrial, els danys seran molt severes. El 2004 ja havíem incrementat la

temperatura 0,8° C. La temperatura depèn de la concentració de CO₂. Si superem els 400 ppm (el 2016 al ritme actual), assolirem inevitablement els 2° C abans del 2050.

Però la precària situació del planeta en l'actualitat no és pas culpa del 80% de la població mundial, que vivim en condicions de pobresa, sinó que està causada directa i principalment pels models de desenvolupament i consum irresponsable des de l'època industrial de l'anomenada civilització occidental. La set de guanys sense límits, la recerca de luxe, ostentació i malbaratament del 20% més enriquit de la població, mentre milions moren de fam arreu del món, ens ha fet dependre a tots totalment del consum excessiu dels recursos del planeta, convertint-ho tot en mercaderia i exposant-ho a la sobreexplotació tant dels boscos, la flora i la fauna, l'aigua, la terra, el genoma humà i la mateixa vida com dels minerals i els combustibles fòssils (carbó, gas i petroli), que són els majors causants de les emissions globals de Gasos d'Efecte Hivernacle (GEH). Des de 1860, Europa i Amèrica del Nord han contribuït amb el 70% d'emissions de CO₂. Els països empobrits, un 25%.

Les causes d'aquesta Crisi Global, que la sentim cada dia amb més força, es troben en els models dominants de desenvolupament capitalistes i socialistes que prioritzen un ràpid creixement econòmic i demanden una acumulació col·lectiva i individual de riquesa, tot per respondre a un consumisme desenfrenat i insaciable, que requereix una explotació cada vegada més irresponsable dels recursos naturals. Impulsats per la civilització occidental i ara emprats tant a nivell mundial com local, aquests models d'exagerada i il·limitada industrialització no són cap solució per a la humanitat i és impossible que es puguin generalitzar al conjunt de la població mundial, perquè augmenten la petjada ecològica i amenacen la supervivència dels éssers vius i la subsistència del planeta en no deixar que els recursos naturals es renovin al ritme amb el qual es consumeixen.

Tot i essent ells els principals causants d'aquesta

Crisi Global, els models de desenvolupament continuen com abans amb el creixement il·limitat, aplicant les receptes de mercat per generar cada vegada més guanys i consum irracional. Les empreses multinacionals i els interessos del capital financer internacional no paren la seva expansió, peti qui peti, fins al darrer racó del planeta. Continuen amb l'explotació cada vegada més irracional i irresponsable dels cada vegada més escassos recursos naturals del planeta i fins i tot cerquen com fer negocis amb la mateixa malaltia que aquests models produeixen.

En continuar avançant aquesta crisi, es pot convertir en una amenaça per a la pau mundial quan les nacions-estat entrin en curses sagnants per tots els racons del planeta per la supervivència i el control sobre el cada vegada menor accés al petroli i el gas natural, l'aigua dolça, els minerals clau, els boscos i les terres per a aliments, entre d'altres recursos, desencadenant guerres com les del petroli i gas a l'Iraq, Afganistan, Sudan i Geòrgia.

Amb aquest panorama, ja no n'hi pas prou amb lluitar per alliberar les nacions empobrides de l'opressió i explotació dels països enriquits, per alliberar el Sud del Nord, lluitar per la independència i la sobirania nacional davant l'imperialisme. El problema principal ja no és pas la "pobresa" del Sud, el problema és la mal entesa "riquesa" del Nord, un consum creixent i excessiu per al qual ja no n'hi ha prou amb un sol planeta; l'empobriment del Sud i l'enriquiment del Nord avancen paral·lelament a la destrucció de la natura.

Ja no val només suggerir el socialisme davant del capitalisme o neoliberalisme, suggerir el desenvolupament sostenible enfront del desenvolupamentisme, suggerir l'harmonia Home-Natura davant la cultura de dominació de la natura, suggerir la Cultura de la Vida enfront dels models de desenvolupament capitalistes i socialistes. Ja no podem pas escollir de manera voluntària entre dues opcions, dues forces equivalents que es barallen en un context estàtic, escollint l'alternativa que ens sigui més útil. Ja no ens podem quedar intentant resoldre les contradiccions estàtiques entre capital i treball, entre Nord i Sud, entre multinacionals i nacions originàries, entre domini militar i la força de l'energia comunal.

No vivim pas temps "normals", sinó temps

excepcionals. Hem d'obrir els ulls, prendre consciència de la crisi, anar més enllà del que és normal, entendre la importància de les tendències dinàmiques en el món, reconèixer els efectes greus sobre l'equilibri de la natura i el probable ensorrament de la societat occidental quan s'acabi l'energia barata i s'agreugi el canvi climàtic. La convergència d'aquestes tendències causarà un canvi que ens caurà a sobre amb tota la seva força. La vella societat està morint i no acaba de néixer una nova vida. La situació revolucionària està madurant, en paraules de l'esquerra.

Però, més enllà d'això, ens convoca la *Pachamama*, ultratjada i pacient. El gran *Pachakuti* ens espera, s'acosta un canvi còsmic i tel·lúric, un canvi d'era, una inexorable albada carregada de nova vida, de recuperació d'identitat i de força.

En aquesta situació, el mateix ensorrament de la societat occidental i les amenaces al planeta deshabiliten l'opció de fer valer una continuació dels models de desenvolupament capitalistes i socialistes o trobar camins que prometin més del mateix. Això ens presenta l'oportunitat que el món ens escolti i el gran repte de posar a la taula del debat els nostres principis, els nostres codis, d'impulsar la Cultura de la Vida com l'única solució que pugui salvar la humanitat i el planeta davant els efectes de la Crisi Global. Entremig d'aquesta disjuntiva, necessitem tenir l'habilitat i la preparació de trobar els camins concrets que ens menin a la construcció d'una nova vida o, tal vegada, ben just a un nou equilibri de supervivència. Necessitem veure com tenir cura i enfortir el ressorgiment dels pobles originaris indígenes per tal que siguin una guia per a la salvació de la humanitat i el planeta.

Per tant, necessitem tenir en compte aquestes tendències dinàmiques per assentar les bases, els fonaments de la reconstrucció de la societat humana. Sense aquests fonaments, sense aquesta base, tota la resta, tot el que es parla de combatre l'explotació, la discriminació i l'empobriment de la majoria de la població, lluita contra la pobresa i l'analfabetisme, la recuperació, nacionalització, industrialització i ús sostenible del gas i altres recursos naturals, producció i consum de productes ecològics, diversificació industrial, promoció d'exportacions i obertura de nous mercats... es basa en una anàlisi fora de la realitat i, per tant, no servirà de res.